

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 227/2026-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej HUTTA & PARTNERS s. r. o. Bezekova 13, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/1/2023 z 20. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo zamietnuté dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu v konaní, v ktorom bola zamietnutá jej žaloba o určenie, že darovacia zmluva, ktorou jej matka previedla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na maloletých súrodencov sťažovateľky, je neplatná, keďže rozhodnutie poručenského súdu o súhlase s darovacou zmluvou nebolo riadne doručené, a teda nenadobudlo právoplatnosť.

2. [REDACTED] (ďalej aj „daryňa“), matka dvoch maloletých a troch dospelých detí, medzi ktoré patrí aj sťažovateľka, darovacou zmluvou z 25. novembra 1992 previedla na svojich maloletých synov nehnuteľnosti – rodinný dom a záhradu. S darovaním musel vyjadriť súhlas poručenský súd. Pre hospitalizáciu daryne sa jediného pojednávania pred poručenským súdom zúčastnila jej matka na základe splnomocnenia na zastupovanie udeleného len pre toto

pojednávane. Súd s právnym úkonom súhlasil. Účastníci konania sa na pojednávaní vzdali práva na odvolanie. Rozsudok bol doručovaný na rovnakú adresu daryni aj jej matke, pričom tá prevzala rozsudok aj za jej hospitalizovanú dcéru. Hoci mal byť rozsudok matke sťažovateľky doručený do vlastných rúk, súdna správa vyznačila na rozsudku doložku právoplatnosti a štátne notárstvo registrovalo zmluvu o prevode nehnuteľností v prospech obdarovaných synov. Sťažovateľka sa po smrti daryne usilovala určovacou žalobou dosiahnuť rozsudok, že darovacia zmluva bola neplatná, a teda že vlastníčkou dotknutých nehnuteľností zostala jej matka, v dôsledku čoho by sa tieto po smrti daryne stali predmetom dedenia.

3. V podrobnostiach je potrebné uviesť, že daryňa 25. novembra 1992 požiadala poručenský súd, aby jej maloletým deťom ustanovil opatrovníka, ktorý ich bude zastupovať pri uzatvorení darovacej zmluvy. Vec bola prerokovaná poručenským súdom na verejnom pojednávaní konanom 7. decembra 1992, na ktorom daryňu zastupovala jej matka. Obvodný súd Bratislava I ako poručenský súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok č. k. 17Nc/76/1992-6, ktorým maloletým ustanovil opatrovníčku a schválil právny úkon urobený v darovacej zmluve za maloletých súrodencov. Prítomní sa po poučení o opravnom prostriedku vzdali odvolania na pojednávaní. Poručenský rozsudok bol doručovaný opatrovníčke, daryni a tiež jej matke, ktorá prevzala aj zásielku adresovanú daryni do vlastných rúk.

4. Na prvopise poručenského rozsudku bola jeho právoplatnosť vyznačená dňom 8. decembra 1992. Návrhu na registráciu darovacej zmluvy bolo Štátnym notárstvom Bratislava I vyhovené 11. decembra 1992 (vec sp. zn. R I 524/1992).

5. Skutočnosť právne nedokonalého doručenia rozsudku, resp. nesprávneho vyznačenia jeho právoplatnosti, hoci daryňa splnila všetky zákonné podmienky darovania, sa stali právnym podkladom zdĺhavého sporu medzi sťažovateľkou a súrodencami.

6. Sťažovateľka viedla súdny spor so štyrmi súrodencami, a to dvomi obdarovanými a dvomi ako dedičmi po matke. Sťažovateľka ich žalovala na určenie, že darovacia zmluva je neplatná, a zároveň žiadala určiť, že daryňa bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou predmetných nehnuteľností. Žalovaní súrodenci sa vyjadrili, že rešpektujú rozhodnutie daryne, matky, darovať nehnuteľnosti maloletým súrodencom.

7. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) prvým rozsudkom č. k. 10C/50/1994-270 zo 6. septembra 2006 žalobu sťažovateľky zamietol. Vychádzal z názoru, že daryňa riadne prejavila vôľu a poručenský súd ju schválil. Podľa okresného súdu *„rozhodnutím súdu o schválení právneho úkonu je súd v danom konaní viazaný a nemôže ho preskúmať“*.

8. Na odvolanie sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 3Co/554/2006 z 13. mája 2010 napadnutý rozsudok potvrdil. Krajský súd však proti svojmu rozsudku pripustil podľa vtedy účinného § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dovolanie, pretože podľa jeho názoru mala zásadný právny význam otázka, *„či súd môže preskúmať právoplatnosť rozsudku iného súdu opatreného doložkou právoplatnosti, ak bola právoplatnosť spochybnená účastníkom konania“*.

9. Na dovolanie sťažovateľky najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Cdo/39/2010 z 25. apríla 2012 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (prvé dovolacie rozhodnutie). Podľa dovolacieho súdu *„nesprávne potvrdenie súdu o tom, kedy nastala právoplatnosť rozsudku, nemá vplyv na právne*

vzťahy účastníkov konania a súd je oprávnený skúmať, či údaje na doložke vyznačené zodpovedajú skutočnosti“. Doložke právoplatnosti síce svedčí prezumpcia správnosti, pretože jej vyznačením súd potvrdzuje, že rozhodnutie je právoplatné a že bolo zákonným spôsobom doručené, uvedené však neznamená, že z nesprávnosti doložky právoplatnosti nemožno vyvodit’ dôsledok rovnakej povahy ako zákon vyvodzuje z nesprávneho poučenia o odvolaní v zmysle § 204 ods. 2 prvej vety OSP (dovolaací súd tým chcel uviesť, že účastník konania môže uplatniť opravný prostriedok podľa času, ako je uvedený v doložke právoplatnosti, pozn.). Dovoláním napadnutý rozsudok podľa najvyššieho súdu vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci ohľadne otázky, na základe ktorej bolo pripustené dovolanie.

10. Následne okresný súd druhým rozsudkom č. k. 10C/50/1994-575 z 1. decembra 2014 žalobu sťažovateľky opätovne zamietol. Poukázal na to, že viazanosť súdu vyhláseným poručenským rozsudkom (§ 156 ods. 4 OSP) nemôže byť prelomená, lebo poručenský rozsudok nebol napadnutý žiadnym opravným prostriedkom. Súd v prejednávanej veci nebol oprávnený skúmať, či v inom súdnom konaní bol alebo nebol riadne doručený vyhlásený rozsudok. I keď v doložke právoplatnosti na poručenskom rozsudku neboli vyznačené správne údaje, nezakladá to podľa okresného súdu neplatnosť darovacej zmluvy (§ 39 Občianskeho zákonníka, ďalej len „OZ“). Právny úkon urobený opatrovníčkou za žalovaných maloletých synov bol riadne schválený súdom (§ 28 OZ), ide o právny úkon dovolený (§ 628 OZ) a platný, a to aj z dôvodu, že maloletí žalovaní boli v konaní pred poručenským súdom riadne zastúpení.

11. Okresný súd uviedol, že v tejto veci nemožno skúmať, či poručenským súdom schvaľovaný úkon bol alebo nebol v súlade so záujmami maloletých. Navyše, spis poručenského súdu už bol skončený dosiahnutím ich plnoletosti (§ 199 ods. 2 prvá veta vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov).

12. Možno doplniť, že žalovaní obdarovaní súrodenci v priebehu konania požiadali okresný súd o opätovné doručenie poručenského rozsudku, ten im ale oznámil, že rozsudok bol už dávnejšie riadne doručený a nadobudol právoplatnosť, preto ich žiadosti nemožno vyhovieť.

13. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 6Co/118/2015 zo 16. apríla 2016 napadnutý rozsudok opäť potvrdil. Uviedol, že vzdať sa odvolania možno iba voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia (§ 207 ods. 1 OSP), pretože v dôsledku účinného vzdania sa odvolania zaniká právo podať odvolanie. Správne preto okresný súd konštatoval, že ak by bol opätovne doručovaný rozsudok poručenského súdu, došlo by len ku korekcii údajov vyznačených v doložke právoplatnosti, to by ale nemalo žiadny vplyv na platnosť schváleného právneho úkonu (§ 39 OZ). Podľa odvolacieho súdu je darovacia zmluva platná a na tom nič nemení, ak je doložka právoplatnosti na poručenskom rozsudku vyznačená nesprávne.

14. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka druhé dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Uviedla, že odvolací súd sa odklonil od judikátu R 19/1968, lebo priznal právne účinky aj doručeniu, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonom. Najvyšší súd napadnutý rozsudok uznesením sp. zn. 3Cdo/6/2017 zo 6. marca 2017 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (druhé dovolacie rozhodnutie).

15. Najvyšší soud dospěl k závěru, že odvolací soud se odklonil od právních závěrů vyjádřených v judikátu R 19/1968 [*Jen řádné a předpisům vyhovující doručení rozhodnutí má ten důsledek, že odvolací lhůta počne běžet osobě, které je doručováno. Jestliže zákon výslovně stanoví, že se stejnopis písemného vyhotovené rozsudku doručuje určitým způsobem (§ 47 odst. 2 o. s. ř.), nikoli však formou doručení jiné osobě, pak doručení rozsudku do rukou jiné osoby než účastníka nemůže mít účinky řádného doručení, a to ani v tom případě, kdyby se jejím prostřednictvím rozsudek do rukou účastníka dostal.*], lebo priznal právne účinky aj takému doručeniu, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonom, pričom na tento judikát odkázali aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/8/2013, 2Cdo/57/2002, 3Cdo/294/2013, 4MCdo/4/2014). V rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/162/2011 najvyšší súd konštatoval, že „*len riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie rozhodnutia vyvolá dôsledok, že odvolacia lehota začne plynúť osobe, ktorej sa doručuje; nie je preto podstatné, či táto osoba sa inak (než na základe riadneho doručenia) oboznámila s obsahom rozhodnutia*“. V danom spore sa zástupkyňa darykyne na pojednávaní pred poručenským súdom vzdala odvolania v mene zastúpenej, tým však rozsudok poručenského súdu ešte nenadobudol právoplatnosť. Dovolací súd označil za nesprávny a od ustálenej praxe dovolacieho súdu sa odkláňajúci názor odvolacieho súdu, podľa ktorého k doručeniu poručenského rozsudku došlo tým, že „*sa dostal do osobnej dispozície darykyne*“.

16. Podľa názoru dovolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu aj vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/65/2008, ktoré konštatovalo, že doručenie rozhodnutia len zástupcovi, ktorému nebola udelená plná moc pre celé konanie, nie je procesne účinné, nevyvoláva účinky doručenia a pri takom doručení nezačína ani plynúť lehota na podanie odvolania. Toto rozhodnutie aj naň obsahovo nadväzujúce rozhodnutie vo veci sp. zn. 5Cdo/151/2008 sa stali súčasťou pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ dovolacieho súdu.

17. Obdarovaní súrodenci podali proti kasačnému dovolaciemu rozsudku ústavnú sťažnosť. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 152/2018 rozhodol, že dovolacím rozsudkom došlo k porušeniu práva na zákonného sudcu, pretože o veci mal rozhodnúť *veľký senát*, a k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, pretože vo veci bolo potrebné vyvažovať právo na spravodlivý proces na jednej strane a právnu istotu na strane druhej.

18. Veľký senát najvyššieho súdu rozsudkom sp. zn. 1VCdo/6/2019 zo 7. októbra 2020 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 6Co/118/2015 zo 16. apríla 2016 (tretie dovolacie rozhodnutie). Najvyšší súd uzavrel, že vzhľadom na zásadný význam riadneho doručenia nemohol rozsudok poručenského súdu nadobudnúť právoplatnosť už momentom vzdania sa odvolania účastníkmi konania bezprostredne po jeho vyhlásení. Právna veta rozsudku veľkého senátu znie: „*Súd je oprávnený posúdiť, kedy nadobudlo súdne rozhodnutie v inej veci právoplatnosť; pri posúdení tejto otázky nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti. Pri posudzovaní správnosti údajov vyznačených v doložke nie je obmedzený žiadnou lehotou.*“ V závere však najvyšší súd uviedol, že krajský súd sa bude musieť v ďalšom konaní vysporiadať aj s otázkou interpretácie vady právneho úkonu v prospech zachovania jeho platnosti v intenciách nálezu sp. zn. II. ÚS 152/2018, pretože táto otázka nebola predmetom dovolacieho konania.

19. Napokon, krajský súd rozsudkom sp. zn. 14Co/102/2017 z 28. júna 2022 v spojení s opravným uznesením zo 6. septembra 2022 opätovne potvrdil zamietavý rozsudok okresného súdu. Konštatoval, že v danej veci nebolo možné považovať darovaciu zmluvu za perfektnú (dovŕšenú)

právny úkon, pretože nebola riadne schválená opatrovníckym súdom. Uviedol, že je namieste rešpektovať „poslednú vôľu“ matky strán sporu. Krajský súd zohľadnil, že žalobkyňa nebola zmluvnou stranou dotknutého právneho úkonu darovania, preto vadami, ktoré nastali v poručenskom konaní pri doručovaní rozsudku, mohli byť dotknuté len práva a povinnosti účastníkov daného zmluvného vzťahu. Výlučné porušenie povinnosti štátneho orgánu – poručenského súdu nemôže byť podľa krajského súdu vykladané na ťarchu matky účastníkov, ktorá dôverovala, že súd pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi, a zároveň, že výkladom v prospech neplatnosti darovacej zmluvy by došlo k neprimeranému zásahu do autonómnej vôle zmluvných strán. Z hľadiska ochrany právnej pozície sťažovateľky krajský súd poukázal na inštitút kolácie podľa § 484 OZ.

20. Napokon, na dovolanie sťažovateľky najvyšší súd rozsudkom, ktorý je napadnutý touto ústavnou sťažnosťou, dovolanie zamietol (štvrté dovolacie rozhodnutie). Konštatoval, že odvolací súd správne prihliadol na výnimočné osobitosti prejednávanej veci, medzi ktorými zvýraznil, že vlastníčka nehnuteľností s nimi mohla slobodne nakladať a mohla ich darovať. Ďalej dodal, že ak došlo k pochybeniu súdu pri doručovaní poručenského rozsudku, z dôvodu osobitných okolností na strane daryne a jej úmrtia nebolo možné túto vadu napraviť napr. opätovným doručením. Napokon, k nemožnosti akejkoľvek nápravy pochybenia poručenského súdu nebolo možné pristúpiť aj z dôvodu, že maloletí obdarovaní medzičasom nadobudli plnoletosť.

II.

Sťažostná argumentácia

21. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd tým, že nezohľadnil nenadobudnutie právoplatnosti poručenského rozsudku pri posudzovaní darovania, porušil princíp legality, princíp právnej istoty a princíp právneho štátu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je svojvoľné, pretože nerešpektuje judikát veľkého senátu prijatý v priebehu konania, resp. okolnosti prerokúvanej veci nie sú výnimkou, ktorá by odôvodňovala neaplikáciu predmetného judikátu. Sťažovateľka tiež pripomína aj svoje pochybnosti o zdravotnom stave daryne počas darovania.

22. Z týchto dôvodov podľa jej názoru došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na ochranu vlastníctva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

23. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Každú takúto sťažnosť ústavný súd predbežne prerokuje podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

24. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť ústavnú sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená. Za zjavne neopodstatnenú možno podľa ustálenej judikatúry považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej

ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

25. S ohľadom najmä na časovú zložitosť veci je užitočné zhrnúť priebeh konania. (i) Okresný súd 12 rokov po podaní žaloby v roku 2006 žalobu zamietol na tom základe, že daryňa riadne prejavila svoju vôľu a on je viazaný rozhodnutím poručenského súdu. (ii) Krajský súd rozsudok potvrdil, avšak pripustil dovoláciu otázku, či súd smie posúdiť právoplatnosť rozhodnutia z iného konania. (iii) Najvyšší súd zrušil rozhodnutie krajského súdu s tým, že súdy majú právo posúdiť právoplatnosť, avšak ak sa účastníci riadili doložkou právoplatnosti, tak možno odvíjať podmienky podania opravného prostriedku od nesprávneho poučenia. (iv) Okresný súd žalobu opäť zamietol s tým, že bez ohľadu na doložku právoplatnosti súd nemôže spochybníť viazanosť vyhláseným rozsudkom, ktorý nebol napadnutý opravným prostriedkom. Opätovne zdôraznil riadny prejav vôle daryne. (v) Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudok opäť potvrdil, pretože podľa jeho záverov sa účastníci poručenského konania účinne vzdali odvolania a ani opätovné doručenie by nič nezmenilo na platnosti úkonu. (vi) Sťažovateľka podala druhé dovolanie s argumentom, že krajský súd sa odklonil od judikátu R 19/68. (vii) Najvyšší súd zrušil rozhodnutie krajského súdu pre odklon od citovaného judikátu. (viii) Ústavný súd zrušil zrušujúce dovolacie rozhodnutie s tým, že o veci mal rozhodovať veľký senát a že najvyšší súd pri opätovnom rozhodovaní má vyvážiť ústavné hodnoty práva na súdnu ochranu na jednej strane a právnej istoty na strane druhej. (ix) Veľký senát najvyššieho súdu rozhodol, že pre riadne nadobudnutie právoplatnosti je síce potrebné doručenie, avšak odvolací súd má zohľadniť požiadavku ústavného súdu na výklad v prospech zachovania platnosti právnych úkonov. Keďže ústavný súd zrušil zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu, tak veľký senát opäť zrušil rozhodnutie krajského súdu uvedené v bode v) (Pre prehľad veci porov.: Bardač, R.: Posudzovanie právoplatnosti rozhodnutia v inej veci; *Justičná revue*, 73, 2021, č. 6-7, s. 883 – 890.). (x) Krajský súd v následnom rozhodnutí uznal, že rozsudok poručenského súdu nebol doručený, preto nebolo možné považovať darovaciu zmluvu za perfektný (dovŕšený) právny úkon, avšak vedený právnym názorom ústavného súdu, akcentoval nutnosť rešpektovať vôľu daryne. (xi) Najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozsudok krajského súdu potvrdil. Uviedol, že vec má výnimočné okolnosti, pripomenul vôľu daryne a podporne aj inštitút kolácie v dedičskom práve, ktorá môže majetkovo sťažovateľku kompenzovať. Pripomenul aj výkladový princíp, podľa ktorého pochybenia štátnych orgánov nemôžu byť na ťarchu jednotlivcov.

26. Ústavný súd z hľadiska ústavných štandardov (čl. 46 ods. 1 ústavy) odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nemá k nemu žiadne výhrady najmä s ohľadom na skutočnosť, že o veci bolo mnohokrát rozhodované a interpretácia, resp. dôvody rozhodnutia, sa postupne navrstvovali v podstate od roku 2006 v nemalom počte rozhodnutí.

27. Podstatou veci je otázka, či všeobecné súdy pri výklade zákonného, podústavného práva mali preferovať striktný a izolovaný výklad otázky (ne)nadobudnutia právoplatnosti alebo mali brať do úvahy ďalšie súvisiace ustanovenia chrániace vôľu daryne a osobitný kontext prerokovanej veci. Sťažovateľka namieta zjavné nesprávne právne posúdenie veci, ktoré nebralo do úvahy nenadobudnutie právoplatnosti poručenského rozsudku, a to prostredníctvom námietky porušenia základného práva na ochranu majetku a porušenia zákazu extrémneho nesúladu medzi skutkovým a právnym hodnotením ako súčasť práva na súdnu ochranu.

28. V prerokúvanej veci ide hlavne o vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia a z tohto pohľadu o hmotnoprávnu otázku občianskeho práva. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že z hmotného základného práva na ochranu majetku nemusí pri sporných súkromnoprávných otázkach vyplývať jediný výlučný výklad práva podústavného.

29. Vo všeobecnosti k tomu ústavný súd uviedol (II. ÚS 637/2015, III. ÚS 382/2020), že právo na ochranu majetku nesie v sebe hmotný komponent, ale to neznamená, že v každom prípade garantuje konkrétne hmotnoprávne riešenie veci (porov. I. ÚS 205/07, tiež Michnicová v. Slovenská republika, sťažnosť č. 40544/08, rozhodnutie z 29. 11. 2011). Ústavný súd musí rozlišovať aj vertikalitu a horizontalitu vzťahov medzi subjektmi. V horizontálnych vzťahoch medzi dvoma rovnými subjektmi je miesto pre väčšiu deferenciu ústavného súdu.

30. Ústavný súd konštatuje, že nie je sporné, že poručenský rozsudok nebol riadne doručený daryni, avšak bol riadne vyhlásený a účastníci konania sa vzdali odvolania.

31. Ústavný súd musí nasvietiť vec trvajúcu od roku 1992 z ústavnoprávneho nadhľadu a komplexnejšie. Vo veci sa stretli viaceré okolnosti, ktoré ju robia *unikátnou*. Východiskom je nesporné, v istom zmysle „technické“ konanie, v ktorom mal súd schváliť, že je v záujme maloletých synov prijať dar matky. Na pojednávaní pred poručenským súdom sa nezúčastnila daryňa, ale jej matka (stará matka obdarovaných), a tá sa spolu s opatrovníčkou vzdala odvolania. Súd doručoval rozsudok starej matke, daryni a opatrovníčke, avšak za daryňu prevzala rozsudok jej matka, pretože daryňa bola hospitalizovaná. Vo veci sa tak spojila skutočnosť, že sa (i) poručenský rozsudok doručoval matke a dcére na rovnakú adresu a zároveň (ii) v predmetnom konaní jedna adresátka zastupovala druhú s ďalšou skutočnosťou, že (iii) súd následne uvedené doručenie akceptoval a vyznačil právoplatnosť rozsudku. Možno doplniť, že rozsudok sa matke daryne nemusel doručovať, pretože nebola na taký úkon splnomocnená.

32. V počiatočnej fáze sporu sa ustalovalo, či súd vôbec môže posúdiť nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia v inom súvisiacom konaní. Najvyšší súd v prvých troch dovolacích rozhodnutiach z rôznych uhlov potvrdil, že súdy v súvisiacich konaniach túto významnú vlastnosť rozhodnutí môžu posúdiť autonómne. V prvom dovolacom rozhodnutí sa najvyšší súd zamerl na doložku právoplatnosti, ale závery o analógii s neprávny poučením o opravnom prostriedku sa netýkali podstaty veci, pretože v nej nejde o doručenie sporovej strane, ale o otázku pozície tretích strán vo vzťahu k doručeniu. V druhom a treťom dovolacom rozhodnutí najvyšší súd potvrdil možnosť posúdiť právoplatnosť v inom konaní, nadväzujúc na judikát R 19/68, s tým, že len riadne doručené rozhodnutie môže nadobudnúť právoplatnosť. Možno tu doplniť, že ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 755/2017 rozhodol, že exekučný súd porušil právo povinnej na prístup k súdu, keď nepreskúmal jej námietku, či exekučný titul nadobudol vykonateľnosť, resp. právoplatnosť. Ústavný súd v bode 32 nálezu sp. zn. II. ÚS 755/2017 vysvetlil, že „*potvrdenie (doložka) o vykonateľnosti podľa § 39 ods. 2 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 je osvedčenie vydané súdom (presnejšie súdnym úradníkom) o tom, že sú splnené podmienky ustanovené zákonom na to, aby sa určité rozhodnutie stalo vykonateľným. Ak ide o rozhodnutie vykonateľné po právoplatnosti, súd tým osvedčuje, že rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v zmysle § 159 OSP, resp. § 227 ods. 1 CSP, teda že bolo doručené a že proti nemu nie je prípustné odvolanie alebo že odvolanie prípustné bolo, ale odvolací súd ho zákonným spôsobom vybavil a uplynula lehota na plnenie počítaná od právoplatnosti. Pri rozhodnutiach predbežne vykonateľných doložka*

vykonateľnosti osvedčuje, že rozhodnutie bolo zákonným spôsobom doručené a že uplynula lehota na plnenie počítaná od tohto doručenia. Doložka vykonateľnosti nie je súdnym rozhodnutím, nemá vlastnosť právoplatnosti, a teda ani právoplatnosti podľa § 159 OSP, resp. § 226 CSP. Z právneho hľadiska ide v prípade tejto doložky o verejnú listinu podľa § 134 OSP, resp. § 205 CSP, proti ktorej zákon pripúšťa dôkaz opaku.“. Správne teda vo veci sťažovateľky najvyšší súd rozhodol, že súdy nie sú viazané vyznačenou doložkou právoplatnosti.

33. Predmetná vec je charakteristická tým, že ide o bezprostredné previazanie procesnej otázky – nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia s hmotnoprávnou otázkou – určenia vlastníckeho práva.

34. Z hľadiska vecného prichádzajú podľa ústavného súdu v danej veci do úvahy dve interpretácie na „nenadobudnutie“ právoplatnosti poručenského rozsudku. Jednou je akcent na dokonalé doručenie a nadobudnutie právoplatnosti poručenského rozsudku na základe § 47 v spojení s § 159 ods. 1 OSP a s tým spojené vyhovenie určovacej žalobe sťažovateľky.

35. Druhá interpretácia vychádza z výkladu § 28 OZ. Konanie pred podaním ústavnej sťažnosti bolo zamerané na výklad procesného práva. V celom kontexte je však východiskom veci právo hmotné: podľa § 28 OZ *ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu*. Pre vec je relevantný výklad slovného spojenia „*schválenie súdu*“, resp. posúdenie, či dané slovné spojenie unesie nielen dokonalý právoplatný rozsudok, ale aj inak vyjadrené súdne schválenie. Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie bolo riadne prijaté a vyhlásené, teda bol naplnený účel konania preveriť záujmy maloletých a účastníci bez protichodných záujmov sa vzdali odvolania, možno podmienku schválenia súdom považovať za splnenú.

36. Účelom poručenského konania je ochrana záujmu maloletých, konkrétne ich ochrana pred nevýhodnými právnymi úkonmi, ktoré za nich urobili zákonní zástupcovia. Pri izolovanom výklade (i) doručovania by z nápravy vady, ktorá formálne postihuje darkyňu, neprosperovala darkyňa, ale sťažovateľka s protichodným záujmom voči darkyni aj obdarovaným súrodencom. Možno tu poukázať i na to, že pokiaľ by matka darkyne neprevzala zásielku určenú do vlastných rúk dcéry, tak by rozhodnutie bolo doručené na základe fikcie doručenia a nadobudlo by tak aj právoplatnosť.

37. Súdni prijatá interpretácia (ii) vychádza z dôrazu na naplnenie hmotnoprávných ustanovení OZ o darovaní a zastúpení maloletých. Darkyňa prejavila právnym úkonom vôľu darovať svoj majetok maloletým deťom, pričom darovanie bolo v ich záujme. Z hľadiska širšieho hodnotového kontextu je tento výklad v súlade s ochranou autonómie vôle darkyne (čl. 2 ods. 3 ústavy), presnejšie s ochranou, vzhľadom na smrť darkyne už neopakovateľného prejavu jej vôle. Z tohto pohľadu obstojať aj podporná argumentácia krajského súdu o ochrane práv sťažovateľky cez inštitút kolácie (body 19 a 25).

38. Hlbšie odpovede na systémové príčiny uvedeného výkladového problému možno nájsť vo vývoji nášho civilného procesného práva a v porovnaní, komparatistike so zahraničnými úpravami blízkyimi našej právnej kultúre. V Občianskom sporovom poriadku z roku 1911 nadobúdala podľa § 410 ods. 2 rozsudok, ktorý nemôže byť napadnutý opravným prostriedkom k vyššej stolici právoplatnosť už vyhlásením. Nesporové konanie vrátane konania poručenského a opatrovníckého bolo v 1. ČSR upravené v zákone č. 100/1931 Sb. o základných ustanoveniach súdneho řízení nesporného. Ani podľa tohto predpisu (§ 31, § 33) nebolo doručenie vždy nutnou

podmienkou právoplatnosti. Občiansky súdny poriadok z roku 1950 akcentoval doručovanie viac než jeho predchodca. Rozsudok bolo potrebné účastníkom doručiť vždy a právoplatnosť sa nviazala na takéto doručenie. V dôvodovej správe (tlač 160. Národní shromáždění republiky Československé 1948, I. vol. obdobie) sa uvádza, že ustanovenie o vyhlásení poučenia účastníkov o opravnom prostriedku a o doručení rozsudku zabraňuje tomu, aby účastníci utrpeli ujmu na svojich právach. Možno odvodiť, že pri daných zmenách išlo o ochranu pracujúcich, o zjednodušenie procesu a z hľadiska techniky a dostupnosti adresátov doručovanie v uzavretej, neslobodnej krajine nespôsobovalo problémy (porov. kriticky ku OSP z roku 1963 Ficová, S.: O nadobudnutí právoplatnosti rozsudku súdu 1. stupňa vydaného v občianskom súdnom konaní In. Socialistické súdnictvo č. 9/1988, s. 23). V Občianskom sporovom poriadku z roku 1911 sa právoplatnosť určovala bezpečnejšie nviazaním na vyhlásenie, a nie na systém doručeníek. Podľa § 705 nemeckého dZPO je rozsudok právoplatný, ak ho už nemožno napadnúť opravným prostriedkom. Doručenie má relevanciu, len ak ním začína plynúť lehota na takýto opravný prostriedok. K ustáľovaniu právoplatnosti ústavný súd v citovanom náleze sp. zn. II. ÚS 755/2017 uviedol, že rakúsky öZPO pozná špeciálne konanie o určenie právoplatnosti rozhodnutí (porov. Čentík, T. Konanie o zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti. Dostupné na internete s interaktívne dopĺňanou judikatúrou: <https://www.ulpianus.sk/blog/konanie-o-zrusenie-dolozky-pravoplatnosti-a-vykonatelnosti/>). Z uvedeného vyplýva, že aj samotná koncepcia nadobudnutia právoplatnosti budovaná pre inú spoločenskú realitu môže viesť k zložitým právnym situáciám.

39. Ústavný súd konštatuje, že ani jeden z uvedených výkladov (i) a (ii) nie je nesúladný s namietanými referenčnými normami a z tohto dôvodu nie je potrebné, aby vstúpil do interpretácie podústavného práva. Navyše, ústavný súd naznačil preferenciu pre výklad v prospech darykyne, resp. obdarovaných synov už v skoršom náleze sp. zn. II. ÚS 152/2018 prijatom v predmetnej veci (bod 17).

40. V náleze sp. zn. III. ÚS 40/2025 (bod 38) ústavný súd uviedol, že zmyslom konania o dovolaní podľa § 421 ods. 1 CSP je metaforicky povedané vyplňať všetky *pixely* – body sporných výkladov celej plochy či obrazu súkromného práva, ktoré môžu vzísť z aplikácie práva. V tu prerokúvanej veci sa najvyšší súd sústredil na jeden z kľúčových komponentov veci, avšak nie priamo na vec samu. Ústavný súd rozumie, že najvyšší súd nechcel spochybníť koncepciu právoplatnosti, otázku tak ťažiskovú pre veľký priestor civilného procesu, ale tým potvrdzoval len v podstate pomerne jasný výklad práva namiesto toho, aby vyriešil predmetnú špecifickú vec. Užitočné je tu pripomenúť nález sp. zn. II. ÚS 591/2012, v ktorom ústavný súd vyslovil, že hodnotou, cenou za vykonanú kasáciu, zásah do právoplatného rozhodnutia má byť jasný právny názor pre uzavretie veci, teda nie vyhýbanie sa podstate, resp. špecifikám sporu: „*Ak najvyšší súd dospeje k záveru, že treba prelomiť napadnuté (právoplatné) súdne rozhodnutie, je povinný využiť dostupné procesné prostriedky na to, aby takto odstránený stav právnej istoty buď okamžite nahradil "novou" právnou istotou v podobe nového meritórneho rozhodnutia, alebo aby nižšie súdy pre ďalšie konanie zaviazal jednoznačným právnym názorom, aby bolo v ďalšom konaní možné čo najrýchlejšie dospieť k novému (právoplatnému) rozhodnutiu, o ktorom bude možné rozumne predpokladať, že bude v súlade s právnym názorom súdu, ktorý o mimoriadnom opravnom prostriedku rozhodoval.*“

41. Ústavný súd z uvedených dôvodov konštatuje, že napadnutým uznesením nedošlo k zásahu do základných práv sťažovateľky, a preto jej ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Robert Šorl
predseda senátu